

Голові разової спеціалізованої вченої
ради в Національному університеті
«Одеська політехніка»,
доктору наук з державного
управління, професору
Приходченко Л.Л.

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата наук з державного управління,
доцента Панченко Ганни Олександрівни на дисертацію
Корощенка Миколи Миколайовича «Стратегічні провайдери публічної
політики в умовах євроінтеграції», подану до захисту в разову спеціалізовану
вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття
ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та
адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та
адміністрування»

Актуальність теми дисертації. Україна знаходиться в процесі руху за напрямком євроінтеграції який був затверджений 23 червня 2022 року лідерами 27 країн-членів ЄС, що ухвалили рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. Цей рух передбачає три етапи: укладення Асоціації між країною і ЄС, отримання статусу кандидата і вступ в ЄС. Україна набувши статус кандидата запустила низку механізмів, зокрема проектні програми, які були спрямовані на допомогу країні стати членом ЄС. Ці програми стосувалися питань інфраструктури, транспорту та екології, а також системи організації управління країною, прийняття законів.

Статус кандидата у члени ЄС означає, що країна, яка претендує стати членом Союзу, має прийняти європейське законодавство і перевести його у статус національного, провести реформування всіх галузей публічної політики держави, виконати низку вимог або індикаторів, які називаються «копенгагенські критерії», повернути довіру населення до діяльності стратегічних провайдерів публічної політики. Україна успішно виконує низку вимог відповідно до «копенгагенських критеріїв». Це вихід країни на якісно новий рівень розвитку, співставний з країнами – членами ЄС. Для створення ефективного публічного управління необхідні інвестиції, ефективна, відкрита для населення вільна від корупційних зловживань діяльність стратегічних провайдерів публічної політики, досвід країн Заходу.

Автор відмічає, що зараз в Україні впроваджується адаптація національного законодавства до європейського правового простору, поглиблення інтеграції українського бізнесу до ринків ЄС, подальша секторальна інтеграція тощо. Рух до членства в ЄС ускладнений тяжкою і виснажливою війною з боку РФ. В умовах воєнного стану важливого значення набуває діяльність стратегічних провайдерів публічної політики, що в

сучасних умовах в Україні полягає у продовженні ключових реформ, зокрема реформи децентралізації, надання якісних і доступних медичних та соціальних послуг, у сфері освіти, пенсійного забезпечення, житлово-комунальному господарстві, цифровізації, соціального захисту тощо. На вивчення діяльності стратегічних провайдерів публічної політики в умовах євроінтеграції й орієнтовано дослідження Корощенко Миколи Миколайовича.

Отже, дисертаційне дослідження Корощенко Миколи Миколайовича є актуальним і своєчасним, оскільки спрямоване на концептуальне обґрунтування засад діяльності стратегічних провайдерів публічної політики та вироблення рекомендацій щодо її удосконалення в умовах європейської інтеграції України. Представлені в роботі концептуальні положення мають практичну значущість і можуть бути використані у формуванні публічної політики України, що є особливо важливим в умовах євроінтеграційного курсу України.

Зазначене підтверджує важливість поставленої мети дисертації та логічність обраних завдань для її досягнення.

Дослідження виконувалося в межах науково-дослідної теми кафедри публічного управління та регіоналістики Національного університету «Одеська політехніка» «Забезпечення сталого розвитку територіальних громад та регіонів в умовах політико-управлінських трансформацій» (ДР № 0122U002195). Особистий внесок автора полягає у виробленні концептуальних підходів та практичних методик щодо удосконалення діяльності стратегічних провайдерів публічної політики в умовах європейської інтеграції України.

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, теоретичні положення, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, сформульовані в межах дослідження, розроблено здобувачем самостійно. Концептуальні засади дисертації, її структура, логіка побудови, постановка проблеми, інтерпретація та узагальнення отриманих результатів, наукові й прикладні висновки є авторськими. Думки та наукові позиції інших дослідників, використані в роботі, коректно процитовані із належними бібліографічними посиланнями. Особистий внесок автора чітко простежується у здійсненому системному аналізі нормативної бази, наукових концепцій, організаційної практики удосконалення діяльності стратегічних провайдерів публічної політики, а також у розробці науково обґрунтованих пропозицій щодо її вдосконалення.

Нові наукові результати, їх обґрунтованість та достовірність. Основною метою дисертаційного дослідження є концептуальне обґрунтування засад діяльності стратегічних провайдерів публічної політики та вироблення рекомендацій щодо її удосконалення в умовах європейської інтеграції України. У процесі досягнення мети автор узагальнив та дослідив феномен «публічної політики» у працях вітчизняних і зарубіжних вчених; визначив концептуальні засади діяльності стратегічних провайдерів публічної політики, їх типологію та функціональне призначення; обґрунтував роль і значення стратегічних провайдерів публічної політики у розвитку громадянського суспільства; проаналізував діяльність стратегічних провайдерів публічної політики;

дослідив неурядові інституції як стратегічні провайдери публічної політики; визначив стратегічних провайдерів публічної політики України як ключових суб'єктів сталого розвитку держави; дослідив методику оцінювання діяльності стратегічних провайдерів публічної політики в умовах євроінтеграційних викликів України; проаналізував діяльність стратегічних провайдерів публічної політики як рушійної сили змін у контексті євроінтеграційних реформ та запропонував напрями забезпечення вирішальної ролі стратегічних провайдерів публічної політики щодо підвищення довіри громадян в умовах воєнного стану і відновлення України.

Дисертаційне дослідження ґрунтується на чітко визначених вихідних засадах, серед яких логічно узгоджені між собою мета, завдання, об'єкт, предмет, методологічна основа, наукова новизна, практична значущість. Такий підхід дозволив досягти цілісності дослідження та забезпечити глибоке осмислення проблематики.

Для реалізації поставленої мети Корощенко Микола Миколайович застосував широкий комплекс наукових методів, а саме: співвідношення та порівняння з метою виокремлення вітчизняних та зарубіжних наукових підходів щодо визначення публічної політики; загальнонаукові методи аналізу та синтезу сприяли дослідженню концептуальних засад діяльності стратегічних провайдерів публічної політики, їх функції та типології; системний підхід дозволяє інтегрувати роль стратегічних провайдерів публічної політики у систему державного управління в умовах євроінтеграції; метод системно-функціонального аналізу дозволяє з'ясувати особливості ефективної діяльності стратегічних провайдерів публічної політики в умовах євроінтеграції; методи узагальнення та співвіднесення сприяли визначенню методів оцінки діяльності стратегічних провайдерів публічної політики в умовах євроінтеграційних викликів України; метод теоретичного абстрагування сприяв з'ясуванню особливостей діяльності стратегічних провайдерів публічної політики у проведенні реформування органів судової, виконавчої влади за вимогами європейського співтовариства; логіко-формалізований метод прийняття управлінських рішень дозволив сформулювати напрями забезпечення вирішальної ролі стратегічних провайдерів публічної політики щодо підвищення довіри громадян в умовах воєнного стану і відновлення України.

Важливим аспектом дисертаційного дослідження є його практична апробація. Основні висновки та результати, отримані автором, знайшли застосування в діяльності низки установ, зокрема Чорноморської регіональної організації роботодавців підприємств по працевлаштуванню моряків, Управління з питань взаємодії з органами самоорганізації населення Одеської міської ради, а також у науково-дослідній роботі Національного університету «Одеська політехніка». Це підтверджує практичну значущість дослідження та його відповідність потребам органів публічної влади в умовах сучасних кадрових викликів.

Дисертація Сітнікова Олександра Олександровича містить комплексний аналіз значного масиву емпіричних матеріалів щодо проблематики

функціонування та нормативно-правового забезпечення стратегічних провайдерів публічної політики в сучасній Україні. Автор чітко підтвердив, що проблема діяльності стратегічних провайдерів в умовах євроінтеграції є важливою у контексті сучасної науки публічного управління та професійної діяльності.

Особливу увагу привертає структурованість викладу матеріалу роботи, що робить її не лише логічною, але й дозволяє швидко орієнтуватися в матеріалі дисертації, виявляти основні положення, методи та результати дослідження. Кожен розділ – збалансований за обсягом, переходить між частинами роботи забезпечують логічний зв'язок між розділами, чому сприяють вступні частини та висновки до розділів.

Дисертаційна робота містить чіткі висновки, які базуються на основі проведеного дослідження, а також – рекомендації для практичного застосування результатів, чітко корегуються із завданнями, є аргументованими та конкретними. Рекомендації також цілком базуються на результатах дослідження і мають чіткий практичний сенс.

Все це свідчить, про наукову новизну дисертації «Стратегічні провайдери публічної політики в умовах євроінтеграції», що є першим комплексним науковим дослідженням, присвяченим обґрунтуванню концептуальних підходів та практичних методик щодо забезпечення діяльності стратегічних провайдерів публічної політики в умовах євроінтеграції.

У результаті здійсненого дослідження сформульовано низку пропозицій, до найбільш значущих з яких належать:

уперше:

- обґрунтовано концептуальні та прикладні засади діяльності стратегічних провайдерів публічної політики, що дозволило визначити їх загальну характеристику, основні функції, критерії відмінності від інших суб'єктів та значення у євроінтеграційних процесах;

- запропоновано застосування методики BellagioSTAMP як інструменту оцінки ефективності стратегічних провайдерів публічної політики у євроінтеграційних процесах України, що сприяє проведенню комплексної оцінки діяльності провайдерів за критеріями сталого розвитку, прозорості, підзвітності та залучення громадськості;

- розроблено організаційну карту координації діяльності стратегічних провайдерів публічної політики, що забезпечує чіткий розподіл відповідальності, встановлює прозорі зв'язки між рівнями управління;

удосконалено:

- теоретичні підходи до багатогранного значення стратегічних провайдерів публічної політики, що дозволило визначити, що вони формують не лише стратегічні пріоритети для суспільного розвитку, але й забезпечуючи координацію діяльності різних стейкхолдерів, сприяють ефективному використанню ресурсів, укріплюють гарантії представництва інтересів громадян та здійснюють реформи, що спрямовані на стабільність, модернізацію та безпеку;

– індикатори ефективності стратегічних провайдерів публічної політики, що дозволило запропонувати систему оцінки ефективності через застосування таких методів, як: індикаторний аналіз, методи експертного оцінювання, соціологічних досліджень, порівняльного аналізу, аудиту державної політики;
набули подальшого розвитку:

– розширено коло стратегічних провайдерів публічної політики, які діють у процесах євроінтеграційної трансформації України, включаючи міжнародні організації, експертні аналітичні центри, цифрові платформи, незалежні громадські ініціативи;

– обґрунтування центральної ролі стратегічних провайдерів публічної політики у період воєнного стану та післявоєнного відновлення, що сприяє збереженню соціальної стабільності, координації діяльності органів влади, мобілізації ресурсів, зміцненню суспільної довіри.

Повнота опублікування отриманих результатів та наявність достатньої кількості наукових публікацій

Основні положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертаційному дослідженні, викладено у 5 наукових статтях, 1 з яких розміщено у науковому фаховому виданні України, проіндексованому у міжнародній наукометричній базі Scopus, 3 – розміщено у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б», і 4 – доповідях на науково-практичних конференціях.

У наукових працях здобувача повною мірою представлено зміст дисертаційного дослідження, відображено його концептуальні положення, новизну, практичну орієнтацію та наукову цінність. Представлені результати неодноразово обговорювалися на наукових форумах, де отримали позитивні відгуки фахівців у галузі публічного управління та адміністрування, що свідчить про належну апробацію матеріалів дисертації.

Дисертаційна робота є самостійним і цілісним дослідженням, у якому сформовано авторський підхід до концептуального обґрунтування засад діяльності стратегічних провайдерів публічної політики та вироблення рекомендацій щодо її удосконалення в умовах європейської інтеграції України

Усі результати, винесені автором на захист, є оригінальними, отриманими самостійно та опублікованими у фахових наукових виданнях. У наукових працях, підготовлених у співавторстві, відображено лише ті ідеї, теоретичні положення та емпіричні дані, які є результатом особистих наукових пошуків Корощенка Миколи Миколайовича та відповідають тематиці дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Враховуючи численні позитивні сторони дисертаційного дослідження, необхідно звернути увагу на такі дискусійні моменти:

1. У підрозділі 1.1 дисертант досліджує дефініцію «публічної політики», однак недостатньо чітко окреслює відмінність між суміжними категоріями, зокрема: «державна політика», «суспільна політика», «публічна політична діяльність». Це дещо ускладнює логічне структурування понять та може викликати термінологічну плутанину в подальшому аналізі. Доцільно було б:

чітко розмежувати згадані поняття; показати, як саме кожне з них співвідноситься із діяльністю стратегічних провайдерів у публічному управлінні; навести приклади з практики або законодавства, що демонструють їхню прикладну різницю.

2. Віддаючи належне наданим в роботі важливим теоретичним узагальненням (стор.: 130; 135), зазначаємо, що в цьому аспекті бракує глибокого емпіричного кейсу (наприклад, дослідження конкретної ініціативи або організації, що виконує функції провайдера). На наш погляд, такий приклад міг би посилити аргументацію відповідних положень в роботі.

Методи експертного оцінювання, індикаторного аналізу та соціологічного дослідження, на які спирається автор (стор.: 92; 137), є ефективними, проте, на наш погляд, потребують чіткого зазначення умови їх обмеження – зокрема, в умовах воєнного стану та низького рівня довіри до владних інституцій.

4. Теза про те, що стратегічні провайдери сприяють підвищенню суспільної довіри, є важливою (стор.: 5; 130). Водночас, вважаємо, що доцільно було б посилити її емпіричними доказами (даними опитувань, дослідженнями громадської думки), що дозволило б краще підтвердити цю гіпотезу.

Наведені дискусійні положення жодним чином не знижують наукової та прикладної цінності дисертації, а навпаки – окреслюють перспективи для подальших досліджень засад діяльності стратегічних провайдерів публічної політики в умовах європейської інтеграції України.

Загальний висновок.

Подана на рецензування дисертаційна робота «Стратегічні провайдери публічної політики в умовах євроінтеграції» здобувача Корощенко Миколи Миколайовича за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідає вимогам цієї спеціальності, а також критеріям, визначеним пунктами 5–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Корощенко Микола Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

Панченко Ганна Олександрівна,
кандидат наук з державного управління, доцент,
Національний університет «Одеська політехніка»